

Lausunto

10.02.2021

Asia: VN/10164/2019

## **Lausuntopyyntö vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän ehdotuksesta hallituksen esitysluonnokseksi lastensuojelun vaativaa sijaishuoltoa koskevaksi lainsäädännöksi**

### Lausunnonantajan lausunto

**1. Esitetään lisättäväksi uusi 2 momentti pykälään 4 a § Lapsen oikeus tasapainoiseen kehitykseen ja hyvinvointiin. Selkiyttääkö ehdotus lapsen kasvatuksen, valvonnan ja huolenpidon sekä perusoikeuksiin kajoavien rajoitusten rajanvetoa? Jos ei, miten säännöstä tulisi muuttaa?**

Kyllä.

**2. Esitetään säädettäväksi lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiakasmitoitus 35 lasta/sosiaalityöntekijä (13 b §). Mitä vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?**

Asiakasmitoitus on tarpeen, mutta mitoitus 35 asiakasta/työntekijä on riittämätön. Siirtyminen asiakasmitoitukseen enintään 30 lasta/avohuollon ja sijaishuollon sosiaalityöntekijä on tarpeen riittävän lapsikohtaisen työskentelyn turvaamiseksi, systeemisen sosiaalityön ja monitoimijaisen yhteistyön toteuttamiseksi. Asiakasmitoituksessa on syytä huomioida sosiaalityöntekijän vastuun lisääntyminen mm. rajoittamistoimenpiteitä koskevissa muutoksissa.

Asiakasmitoituksen asettamisen tuomiin lisäkustannuksiin tarvitaan valtion rahoitusta.

Myös jälkihuollon sosiaalityön osalta 30 olisi hyvä tavoite.

Sosiaalityöntekijöiden saatavuus voi olla este.

Ehdotuksesta ei käy selville se, ehdotetaanko samaa mitoitusta lastensuojeluprosessin kaikkiin vaiheisiin. Mitoituksen riittävyys voi näyttäytyä erilaisena lastensuojelun avo-, sijais- ja jälkihuollossa sekä kunnissa, joissa tehdään yhdennettyä työtä. Hyvinvointialueiden maakuntamittakaavoissa etäisyydet ja matkustaminen vaikuttavat työajan käyttöön ja tehtävien jakautumiseen.

Sosiaalityöntekijöiden tutkinto- ja täydennyskoulutusta ja saatavuutta on pystyttävä lisäämään.

Sosiaalityön vaikuttavuus tulisi näkyä lastensuojelun asiakkuuksien sisällössä, lapsen olosuhteiden kohenemisena. Kustannusvaikutus tulisi näkyä lastensuojelun, erityisesti sijaishuollon menojen pienenemisenä.

### **3 a. Vastaavatko 15 §:n täsmennykset tätä tavoitetta?**

Kyllä

### **3 b. Mitä käytännön vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?**

Selkeyttää terveydenhuollon velvoitetta toimia lastensuojelutoimista riippumatta ja saman aikaisesti, sekä vastuun jakamista. Tukitoimien järjestämisen kannalta on tärkeää asettaa velvoite kirjalliseen perusteluun, ellei katso lapsen olevan terveydenhuollon keinoin autettavissa.

Lastensuojelun käytössä tulee olla riittävät ja oikea-aikaiset terveydenhuollon palvelut. Järjestämisvelvoite viivytyksettä nopeuttaa ja turvaa lapsen oikea-aikaista hoidonsaantia. Paikallistasolla tulee myös vahvistaa yhteistyörakennetta. Tämä pykälä tukee siihen.

Voisi lainsäädännöllisesti selkeyttää tai yhteensovittaa esim. psykiatrisen hoidon järjestämisen tahdonvastaisesti vs. lastensuojelun tahdonvastaiset toimenpiteet psykiatrisen hoidon mahdollistamiseksi.

Lastensuojelun asiakkailta on kasvanut tarve päihdepalveluihin, jotka kuuluvat terveydenhuoltoon. Pykälä velvoittaa käytännössä lisäämään ala-ikäisten päihdepalveluja.

Voisi ilmaista vielä selkeämmin, että on järjestettävä sekä mielenterveys- että päihdepalveluja erikseen.

Velvoittaako tämä terveydenhuoltoa järjestämään lääkärin työpanoksen esim. erityisen huolenpidon jaksolle tai vaatimaan sijaishuoltoa. Ei siis niin, että kaupungin lastensuojelu hankkii moniammatillista osaamista yksityiseltä palveluntuottajalta?

### **4. Ehdotuksessa esitetään säädettävän lapsen sosiaalihuollon asian vireille tulosta voimassa olevan lastensuojeluasian vireille tulon sijaan. Tavoitteena on, että tämä vahvistaisi sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnin ensisijaisuutta. Onko ehdotettu sääntely tarkoituksenmukainen asetetun tavoitteen kannalta?**

Kyllä pääosin

### **Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 4**

Ehdotus on tarkoituksenmukainen. Näkemys lastensuojelun tarpeesta on edelleen tulkinnanvarainen riippuen siitä, tekeekö tarvearviota sosiaalihuollon vai lastensuojelun sosiaalityöntekijä. Tarvitaan vielä jollain tasolla toiminnan selkeytystä, jottei asiakas tule ohjatuksi lastensuojeluun ja sosiaalihuollon palvelujen välillä edestakaisin tai tarpeettomasti tulkintaerojen vuoksi.

### **5. Ehdotuksessa esitetään lastensuojelun asiakkuuden päättymisestä säätämistä. Mitä käytännön vaikutuksia tällä sääntelyllä olisi?**

Asiakkaan oikeus saada selkeä päätös lastensuojeluasiakkuuden päättymisestä varmistuu ja päättymisen on todennettavissa.

Tämä voi edistää muiden oikea-aikaisten palvelujen saamista, kun voi osoittaa, ettei lastensuojelu enää vastaa palveluista.

#### **6 a. Arvioitko ehdotetun säädöksen johtavan käytännössä avohuollon palvelujen kehittämiseen?**

Kyllä pääosin

#### **6 b. Miten arvioitte tämän tavoitteen toteutuvan ehdotetun säännöksen avulla?**

Vahvistaa tarvetta ja perusteita luoda uutta palvelua lastensuojeluun sekä organisoida yhdessä moniammatillista työtä eri tahojen kesken. Suunta on oikea lastensuojelun profiloituessa vaikeimpiin, moniongelmaisimpiin perhetilanteisiin. Tehostetulla kotiin tehtävällä työllä on vaikuttavuutta ja siitä saatu asiakaspalaute myönteistä. Osaamisen syventämistä tarvitaan edelleen.

Taloudelliset resurssit todennäköisesti estävät tai hidastavat lain toteuttamista. Tarvitaan lisäresurssointia tähän.

Säännöksen tarkoitus on epäselvä siinä, että kotiin tarjottavaa moniammatillista tehostettua tukea on mahdollista järjestää voimassaolevankin lain pohjalta ja niin tehdäänkin lastensuojelussa. Esimerkiksi avoperhekuntoutus tai kotikuntoutus, ovat jo käytössä perheiden kotiin tarjottavina tukitoimina nykylain perusteella.

Pitkittääkö tämä työ joskus paradoksaalisesti tarpeenmukaisia sijoituksia? Toisaalta moniammatillista työskentelyä voisi perheessä käyttää myös varhemmin, esimerkiksi perheen yksittäisessä vakavassa kriisitilanteessa, myös sosiaalihuoltolain mukaisena tukitoimena. Sijoituksen ehkäisemisen näkökulmasta monia palveluita mahdollisesti käytetään jo liian pitkälle menneessä tilanteessa.

Moniammatilliseen perheen kuntoutukseen pitäisi sitouttaa muutkin jo lapsen ja perheen kanssa työskentelevät toimijat, kuten koulu, mahdolliset hoitotahot jne. jolloin kuntoutus voitaisiin toteuttaa lapsen ja perheen tavanomaisessa ympäristössä ja joustavasti tarpeen mukaan sovittaen.

#### **7. Sijaishuoltopaikan valintaa koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettävän. Sijaishuoltopaikan valinnassa tulisi aina arvioida yksilöllisesti lapsen etu, lapsen tarpeita vastaava kuntoutuksellinen osaaminen ja lapsen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja muun opetuksen sekä siihen tarvittavan tuen varmistaminen. Millaisia vaikutuksia näette ehdotetulla sääntelyllä olevan sijaishuoltopaikan valintaan ja sitä koskevaan päätöksentekoon? Onko pykälän sääntely asetettujen tavoitteiden näkökulmasta riittävä?**

Sijaishuollon kuntouttavaa sisältöä on hyvä täsmentää.

Sijaishuollon paikan valinnassa noudatetaan jo nyt yksilöllistä tarveharkintaa, puutetta on palvelutarjonnan monipuolisuudessa ja määrässä.

Suunnitellun pykälän neljäs kohta ”sijaishuoltopaikassa olevaan osaamiseen, tutkimustietoon ja kuntoutukselliseen erityisosaamiseen sekä käytännön kokemukseen perustuvaan asiantuntemukseen” on erittäin tärkeä. Näitä asioita selvitetään esim. tutustuessa uuteen lastensuojelulaitokseen. Usein lastensuojelulaitoksissa ei osata sanoittaa erityisosaamista, jolla

voidaan tukea lapsen kuntoutuksellista sijaishuoltoa. Tähän pykälään voisi jatkossa vedota, kun selvitetään mahdollista sijaishuoltopaikkaa.

Suunnitellun lakipykälän viides kohta tuo samalla tavalla lisää lainsäädännön ohjausta. Näitä asioita selvitetään aina sijaishuoltopaikkaa etsittäessä, mutta lakimuutos jäməköittäisi toimintaa.

Onko edelleen tarpeen huomioida sijaishuoltopaikan valinnassa myös lapsen kielellinen, kulttuurinen ja uskonnollinen tausta. Näistä asioista keskustellaan kartoitettavien sijaishuoltopaikkojen kanssa.

Taustamateriaalissa lukee, että ”sosiaalityöntekijällä on oltava mahdollisimman kattavasti koottuna lapsikohtaista tietoa lapsen hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ja terveydellisestä tilasta ennen sijaishuoltoon sijoittamista ja sijaishuoltopaikan valintaa”. Tämä tieto on tärkeää oikean sijaishuoltopaikan valinnassa. Käytännössä lähtötiedot voivat olla hyvin ohuet eikä näin pystytä välttämättä valitsemaan lapsen tarpeita vastaavaa paikkaa. Tämä johtuu siitä, että lasten sijoitukset tulevat usein kiireisinä.

Perhehoidon ensisijaisuutta sijaishuollon muotona tulisi edelleen korostaa ja vahvistaa. Sääntelyllä vahvistetaan sitä, että lapsi saisi tarpeita vastaavan paikan, joka vastaa myös huostaanoton perusteiden pohjalta asetettaviin kuntoutuksellisiin tavoitteisiin.

Nykyisin pyritään jo tekemään huolellista paikan valintaa, mutta aina valinnat eivät siltikään onnistu. Sijaishuollossa työtä tehdään nojautuen lastensuojelulakiin mutta myös työntekijöiden persoonat vaikuttavat sijoitusten onnistumiseen. Työ on vuorovaikutustyötä ja sitä taitoa on hankala mitata saati sanoittaa lakiin.

Haasteena on sijaishuoltopaikkojen riittävyys ja se, kuinka paljon lapsen sijoitustilanteessa on mahdollista käyttää aikaa sopivan sijaishuoltopaikan etsimiseen.

Sijaishuoltopaikkojen markkinat ovat hyvin pitkälle yksityisten toimijoiden varassa. Kilpailu vapaista paikoista on välillä kovaa ja lapsen tarpeiden sijasta kunnat joutuvat ottamaan kiinni paikoista, jotka ovat sijoitustarpeen hetkellä vapaina. Tilanne ei jätä sosiaalityöntekijälle kovin paljon vaikutusmahdollisuuksia sijaishuoltopaikan valinnassa, ajoittain suurempaa valtaa käyttävät sijaishuoltopaikat, jotka entistä enemmän haluavat itse valita asiakkaansa.

On pohdittava, voiko uusien säännösten avulla kehittää kilpailutusta.

Sijaishuollon ohjaus ja valvonta olisi hyvä saada valtakunnalliseksi niin, että sijaispaikkaa valitessa olisi käytettävissä laajempi kokemustieto ja esim. meneillään olevat valvontaprosessit.

## **8. Lapsen sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen tukemista ehdotetaan vahvistettavan erityisesti sijaishuollon aikana (49 a §, 50 §, 52 a §, 57 § ja 60 d §). Miten ehdotettu sääntely vastaa lapsen sijaishuollon aikaiseen tuen tarpeeseen perusopetuksen ja toisen asteen tutkinnon suorittamisessa?**

Sijaishuollon sosiaalityö varmistaa, että lapsi saa sivistykselliset oikeutensa. Sijaishuollon sosiaalityöntekijän rooli on muistettava ja asiakassuunnitelman tärkeys korostuu. Esim. perhehoitajat joskus ottavat itsenäisesti vastuuta kouluasioista, vaikka isoissa kysymyksissä heillä ei sellaisia valtuuksia ole.

Varsinainen opetuksen järjestämistä koskevien tietojen siirtäminen tulee jatkossakin pysyä opetus- ja sivistystoimen vastuulla. Opetuksen ja siihen liittyvien yksityiskohtien osalta opetuksen järjestäjällä on tieto ja asiantuntemus siitä, mikä on tarpeellista ja olennaista siirrettävää tietoa. Opetuksen asiantuntijat pystyvät myös keskenään keskustelemaan yksityiskohdista. Sosiaalityöntekijän vastuulla ainoastaan varmistaa, että tiedot siirtyvät, sillä opetuksen järjestäminen ei ole sosiaalityöntekijän osaamisalaa. Sosiaalityöntekijät kuormittuisivat entisestään.

49a §: Tarpeellinen lisäys lakiin. Olisiko tarpeen säädellä myös lapsimäärästä ja henkilökuntamäärästä vaativan sijaishuollon osalta.

52 §: Hyvä lisäys, että yhteistyötä tulee tehdä myös perheen jälleenyhdistämisen edistämiseksi.

52a §: Tarpeellista, että laissa on määritelty, kenen vastuulla on varmistaa, että tieto siirtyy varhaiskasvatuspaikkojen tai koulujen välillä. Ilman tiedon siirtoa lapsi ei saa tarvitsemaansa tukea varhaiskasvatuksessa tai opetuksessa.

57 §: Räättälöityjä jaksoja on tietääkseni järjestetty jo nyt, mutta lainsäädännön turva taustalla on tarpeellista. Joskus tarvitaan vain jakso sijoitusta, jotta lapsi saa koulunkäynnistä jälleen kiinni eikä tarvita pitkää sijoitusjaksoa.

60d §: Tämä rajaa yksityiset eho-yksiköt pois. Voi vaikuttaa saatavuuteen, mutta toisaalta hyvä, että eho-jaksot toteutettaisiin jatkossa lähellä viranomaistyötä.

### **9 a. Onko 49 a §:n sääntely vaativasta sijaishuollosta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?**

Kyllä pääosin

### **9 b. Mitä käytännön vaikutuksia ehdotuksella olisi?**

On hyvä, että tämä todellinen tarve ja tilanne tulee selkeästi esiin.

Tällä hetkellä vaativan sijaishuollon paikkoja ei ole riittävästi. Sijoituspaikan löytäminen on vaikeaa mm. väkivaltaisesti käyttäytyville päihteitä käyttäville lapsille ja nuorille tai lapselle jolla on kehitysvammaisuuden piirteitä.

Vaativan sijaishuollon toteuttaminen vaatii todellista yhteistyötä esim. lastensuojelun ja terveydenhuollon välillä niin, että lapsi voisi olla joustavasti osastohoidossa riittävän pitkään ennen kuin palaa sijoituspaikkaansa tai terveydenhuolto jalkautuisi lastensuojelulaitokseen. Ja myös niin, että lastensuojelu konsultoisu terveydenhuoltoa heidän asiakkaitaan koskien.

Epäselväksi jää, miten intergraatio toteutetaan? Missä määrin laajaa osaamista tulee olla sisällä toiminnan arjessa palkkaamalla erityistyöntekijöitä ja kouluttamalla kasvatus- ja hoitohenkilöstöä. Miltä osin tuodaan sinne?

Vaativan sijaishuollon toteuttaminen on voisi tuottaa julkisilla palveluilla maakuntatasolla, muttei kuntatasolla? Kiireellinen päivystystoiminta ja arviointiyksikkö tulisi järjestää julkisena toimintana lähellä viranomaistyötä ja lähipalveluna. Muu vaativa sijaishuolto voisi olla yksityisen tuottamaa.

Ketkä vastaavat, tuleeko tähän erilliset luvat? Kustannusten kasvuun tulee reagoida. Henkilöstön osaamista on vahvistettava. Osaavan henkilöstön saatavuus voi olla haaste, on jo nyt. Kelpoisen

osaavan henkilöstön saatavuus ja pysyvyys vaativammissa paikoissa ja rankoissa työtilanteissa edellyttävät toimenpiteitä.

Henkilöstömäärä 1/1 ei ole riittävä. 9/7 –paikkainen osasto eli 1,3/1 tai erityisen vaativassa hoidossa jopa 2/1. Pitää olla toiminnallisesti optimi määrä.

Pienemmät lapset: hoidollinen tarve huomioiden kasvatusta- ja hoitohenkilöstön tarve on 10/7.

Lapsimäärä 7/yksikkö voi olla liian suuri, jos yksikössä on erityisen vaativan hoidon tarpeessa olevia lapsia. Yksikön levottomuus ja toisaalta alueelliset tarpeet voivat tukea pienempää yksikköä.

## **10. Selkeyttääkö ehdotettu muotoilu erityisen huolenpidon jakson hoidollista ja kuntouttavaa sisältöä?**

Kyllä

### **Vapamuotoiset huomiot kohdasta 10**

Tässäkin nousee huoli siitä, onko erityisen huolenpidon paikkoja riittävästi. Tarvitaan siirtymäaika, varsinkin alle 12-vuotiaiden erityiseen huolenpitoon, jolle on jo ilmennyt tarvetta, muttei tiettävästi paikkoja.

## **11 a. Vastaako ehdotettu muotoilu näihin tavoitteisiin?**

Kyllä pääosin

## **11 b. Millaisia vaikutuksia erityisen huolenpidon jakson pidentämisellä olisi?**

On hyvä, että erityistä huolenpitoa voi jatkossa olla pidempään. Erityisen tuen tarvetta on kuitenkin arvioitava koko ajan, vähintään kuukausittain, vaikka päätös olisi pidemmälle aikavälille. 1-3 kuukaudessa lapsen kuntoutuminen ja ajattelun muuttuminen ei usein ehdi toteutua. Pidempi aika mahdollistaa esim. koulun käynnin toteuttamista.

On tarve eripituisille jaksoille, osalle riittää lyhyempi aika, esim. 2 kk, osalle ei riitä 90 vrk.

## **12. Erityisen huolenpidon jakson päätöksenteko: Millaisia vaikutuksia olisi nykyisen päätöksentekorakenteen (30 + 60 vrk) muuttamisella siihen, että jatkossa yksi päätös mahdollistaisi enemmillään 90 vuorokauden erityisen huolenpidon jakson ja sen jälkeen tarvittaessa enimmillään toisen 90 vuorokauden jakson?**

Ehdotettu päätöksenteko pidemmälle aikavälille vähentäisi sosiaalityön dokumentointia ja selvitysten hankkimista. 30 vuorokautta on ollut lyhyt aika arvioida riittävästi ja asianmukaisesti

selvitettää jatkon tarve. Päätöksen vaikutuksen arviointi on mahdollista tehdä laadukkaammin, kun annetaan enemmän aikaa työskentelylle lapsen kanssa.

Toinen 90 vuorokauden jakso tulee toteuttaa vain vahvoihin perusteisiin ja tarkkaan harkittuna. Tarve toiselle 90 vrk jaksolle on esim. silloin kun nuori on vakavasti päihderiippuvainen ja hänellä on myös mielenterveysoireita. Nuori voi olla lähellä täysi-ikäisyyttä ja tässä on mahdollisuus vielä pysäyttää hänen tilanteensa huononeminen.

Toinen 90 vrk:n osalta yksikössä tulee miettiä, miten jakso toteutetaan nuoren kannalta mielekkäästi. Esim. toiminnallisuuden ja ulkoilun mahdollistaminen.

### **13. Onko ehdotettu erityisen huolenpidon asumisyksiköiden henkilöstöresurssi (59 a §) riittävä?**

Kyllä

### **Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 13**

Kolme työntekijää / lapsi antaa mahdollisuuden monipuoliseen henkilöstörakenteeseen ja tehokkaampaan työskentelyyn perheen suuntaan. Turvallisuuden kannalta ja erilaisten toimintojen, kuten ulkoilun järjestämisen kannalta hyvä.

### **14 a. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?**

Kyllä

### **14 b. Mitä vaikutuksia sillä olisi?**

Erytisenhuolenpitojen jaksot on hyvä keskittää julkishallinnon ylläpitämiin yksiköihin, mikäli se on käytännössä mahdollista niin toteuttaa. Ratkaisu on tarkoituksenmukainen, sillä erityinen huolenpito on lastensuojelutoimenpiteenä merkittävää itsemääräämisoikeuteen puuttumista ja julkisen vallan käyttöä. Ehdotus on linjassa perustuslain kanssa myös palvelun toteuttamisen näkökulmasta. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaiselle.

Eryistä huolenpitoa järjestettäessä arki eho -yksiköissä sisältää itsessään jatkuvaa itsenäiseen harkintaan perustuvaa oikeutta puuttua lapsen oikeuksiin.

Kouluintegraation toteuttaminen onnistuu parhaiten julkisena palveluna.

Alle 12-vuotiaiden lasten erityisen huolenpidon kaltaiset jaksot tulee järjestää tiiviissä yhteistyössä lastenpsykiatrian kanssa.

Tarve on olemassa sekä avo-, että sijaishuollossa olevien lasten osalta. Toimintaan sopivat tilat tärkeä edellytys eho-yksikölle.

### **15. Miten 11 luvun säännökset rajoituksista toteuttavat sijaishuollossa olevien lasten perus- ja ihmisoikeuksia?**

Sosiaalityöntekijän vastuu arvioida ja valvoa rajoitustoimenpiteiden tarpeellisuutta vahvistuu.

### **63 § Yhteydenpidon rajoittamista koskeva päätös**

Kannatetaan sitä, että johtajalla on oikeus vain 7 vuorokauden päätökseen ja sen jälkeen tarvitaan sosiaalityön päätös. Näin korostuu se, että laitoksen johtaja vastaa laitoksessa tapahtuvista kiireellisistä tilanteista, mutta sosiaalityöntekijä vastaa kokonaisuutena sijoituksesta.

Hyvä että tämä on nyt linjassa muiden rajoittamistoimenpiteiden, esim. liikkumisvapauden rajoittamisen kanssa.

### **65 § Aineiden ja esineiden haltuunotto**

Hyvä, selkeyttää ja ohjaa käytäntöä selkeämmin.

### **66 § Henkilöntarkastus**

Henkilöntarkastus turvallisesti voi vaatia virka-apua, jos on esim. vaarallinen esine tai päihdyttävää ainetta, jota nuori ei halua luovuttaa - onko saatavissa.

### **68 § Kiinnipitäminen**

Hyvä, että tulee arvioitavaksi, miten toistuva kiinnipito on vältettävissä, esim. onko sijoituspaikka oikea.

Hyvä, että mainitaan kiinnipitäminen hyväksyttävällä hoidollisella menetelmällä-. Se edellyttää kaikkien osapuolten paneutumista kiinnipidon tarkoitukseen sekä sen toteuttamiseen.

Pienen lapsen kiinnipitämisen muodot: sylissäpidon sävyt, pysäyttäminen, sivuun ohjaaminen, siirtäminen vastentahtoisesti.

### **69 § Liikkumisvapauden rajoittaminen**

-

### **69 a § Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen**

Tässä palauttaminen sosiaalityöntekijän vastuulla, voisiko toteutumisen tukemiseksi lisätä veloitetta myös poliisilakiin?

Perusteltu muutos saada tarkastaa lapsen hallussa olevat tavarat auton ulkopuolella.

### **70 § Eristäminen**

Tarvittaessa lääkäri, ei aina mahdollinen.

### **72 § Erityiset rajoitukset erityisen huolenpidon jakson aikana**



-

**17 a. Toteuttaako säännös tätä tavoitetta?**

Kyllä

**17 b. Millaisia vaikutuksia ehdotetulla 71 §:ssä säädettyillä erityisillä rajoituksilla näette olevan lapsen päihdehoidon ja -kuntoutuksen toteuttamiseen?**

-

**18. Miten 69 a §:ssä ehdotetut muutokset mahdollistavat luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttamisen?**

-

**19. Miten tehokkaasti ehdotettu 73 §:n mukainen säännös toteuttaa eristämisen täytäntöönpanon valvontaa?**

-

**20. Miten tehokkaasti ehdotettu 74 §:n säännös kirjaamisvelvoitteesta ja toimittaminen kuukausittain aluehallintovirastoon toteuttaa rajoitustoimenpiteiden valvontaa?**

Jäntevöittää valvontaa.

**21. Ovatko ehdotetut jälkihuollon sisältöä koskevat täsmennykset riittäviä?**

-

**Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 21**

Jälkihuoltoa koskevat täsmennykset ovat suurpiirteisiä. Epäselväksi jää, kuinka kattava jälkihuollon vastuu on palveluiden järjestämisessä. Jälkihuollon nuoret ovat kuntalaisia, joilla pitäisi olla mahdollisuudet samoihin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin kuin muillakin samanikäisillä. Jälkihuollon rooli on arvioida eri palveluiden tarvetta yhdessä eri toimijoiden kanssa. Sekin on epäselvää, mikä konkreettisesti on uuden lastensuojeluasiakkuuden peruste silloin, kun alaikäinen lapsi on jälkihuollossa; riittääkö jälkihuollon sosiaalityössä oleminen perusteeksi.

**22. Ehdotetaan säädettäväksi uusi laki valtion lastensuojelulaitoksista ja täsmennettävän valtion lastensuojeluyksiköiden tehtäviä vaativan sijaishuollon ja perusopetuksen integroituna palveluna. Valtion lastensuojeluyksiköiden tehtävänä olisi vaativan sijaishuollon ja perusopetuksen integroidun palvelun, erityisen huolenpidon sekä lastensuojelun jälkihuollon järjestäminen. Vastaisiko ehdotetun lain 2 § vaativan sijaishuollon tarpeisiin?**

Kyllä pääosin

**Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 22**

Koskee vaativaa sijaishuoltoa perusopetukseen kytkettynä ja osittain myös erityisen huolenpidon osalta.

Muut vaativan sijaishuollon tarpeet ja erityinen huolenpito neurologisten, kehityksellisten häiriöiden sekä mielenterveys- tai päihdearvion osalta tulisi varmistaa myös.

### **23 a. Pykälä x tai pykälät x-x §:t ovat hyvät ehdotetussa muodossa.**

Kokonaiskuvaksi piiritty pyrkimys vaikuttaa sijaishuollon tilaan niin, että suurin vastuu lapsen sijaishuollosta palautetaan julkisille palveluille ja yksityisten palvelun rooli olisi täydentävä ja ”perustasoinen” sijaishuolto, jota pitäisi olla saatavissa vaativan sijaishoidon jatkosijoituspaikkana. Tämän toteutuessa pitäisi varmistaa riittävän paikkamäärän avulla se, että yksityisen palvelutuotannon hintakin alentuisi perustasolle, jolloin sijaishuollon kustannukset saattaisivat pienentyä, tai ainakin ne kohdentuisivat lapsen tarpeen mukaisesti – varsinkin jos perustason sijaishuollossa voitaisiin lisätä ja vahvistaa perhehoitoa.

Tällä hetkellä yksityisen palvelutuotannon hinta nousee, mutta he paikkapulan vuoksi pystyvät valikoimaan helpoimmin hoidettavat lapset. Tähän saattaa olla syynä myös tiukentuneet rajoitustoimenpiteiden ja niiden valvonnan tuoma maineriski. Osaavan henkilökunnan lisääminen ja rekrytoinnin vaikeudet tuottavat lisäkustannuksia.

Osaava henkilöstön saaminen ja pitäminen on haaste myös julkisella puolella: laadukkaan julkisen sijaishuoltopaikan työkokemuksella siirrytään helpompiin töihin yksityiselle palveluntuottajalle. Tähän on kiinnitettävä erityistä huomiota ja osoitettava taloudellisia resursseja.

### **23 b. Muutosehdotus pykälään x:**

76§. Yli hallintokuntien tehtävä yhteistyö välttämätöntä. Maininta tästä myös muita tahoja/lakeja velvoittavana, esim. terveydenhuolto, vammaispalvelut, aikuissosiaalityö.

Laitoshoidon yleinen henkilöstömitoituksen nostovaatimus 1,3:een olisi varsin perusteltu, koska kaikki laitospalveluihin sijoitettavat lapset ovat nykyisin erityistarpeisia.

### **23 c. Muutosehdotus pykälän x perusteluihin:**

-

Anttonen Tarja  
Jyväskylän kaupungin lastensuojelun palvelut - Lausunto sisältää Jyväskylän kaupungin avo-, sijais- ja jälkihuollon sosiaalityön, lastensuojelulaitosten ja lastensuojelun valvonnan näkemyksiä.